

„Soča“

izhaja vsak petek o poldne in velja s pri-logama „Primorac“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejemana ali in Gorici na dom pošljana:

vse leto gld. 4:40,
pol leta 2:20,
četr leta 1:10.

Za tuge dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročljivo znižano, tako se oglaša pri upravnosti.

„Primorac“ izhaja vsakih 14 dñih ob enem z rovnimi (na par) „Sočini“ številkami.

„Gospodarski List“ izhaja in se prilaže vsak mesec s obsegom 16 stranij. Kadar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo)

Samooblastnost magistratove gospôde.

Zdi se, kakor bi gorški mestni magistrat imel povsem prostó roko, ko gre za to, da se prifiskajo nemirni Slovenci. Više oblasti kažejo nekako obmenogost, kadar bi trebalo pokazati tej oblastni gospôdi, da tudi za njo so veljavni avstrijski zakoni. Eva dva zanimiva slučaja v dokaz svoje trditve.

Znano je, v kakem stanju se nahaja zadeva slovenskih sol v Gorici. Mestni solski svet gorški moral bi bil sklicati zakonito komisijo, ki bi dognala še nekatere podatke o prosnjah, podpisih in otrocih slovenskih prisilcev; po malagu deželnega solskega sveta moralo bi biti vse to končano že do 15. septembra, a do danes ni še niti začelo. Takô se briga e. kr. mestni solski svet gorški za ukaz deželnega solskega sveta in načnega ministerstva. Ako bi bil takô nepokoren e. kr. okrajni solski svet gorški, da, potem bi pa bilo gotovo vse drugače: „Ja, Bauer, das ist etwas Anderes!“

Imamo zopet drug slučaj, v katerem je pa nas mestni solski svet hitel nekaj storiti proti preparedi deželnega solskega sveta — in tudi v tem slučaju je vse mirno, a gospôda v mestni hiši se zadovoljno smije v pest. — Mestni zastop gorški sklenil je namreč v seji 22. junija, razširiti dve sedanjih soli za en razred, ustanoviti pa dve novi soli v Cipresni ulici in na cesti proti soškemu mostu. Ker lani ni prislo na vsako nečitelsko moč niti po 40 otrok, je vsakeršna nova laška sol v Gorici naravnost nezakonita in tudi nepotrebna; zato so podali davkoplăcevalci utok proti novim solskim bremenom. Dasi ta utok še ni rešen, vendar je mestni solski svet upisoval otroge v nova razreda in v novi soli — na kar je nas urednik kot drugopodpisani pritožnik podal nov utok in prosil, naj se prvi utok takoj resi. Deželni solski svet je — kakor smo poizvedeli — sicer dovolil dva nova razreda na dosedanjih solah, prepovedal pa je dve novi soli. — Toda mestni solski svet ni râkal rešitve naših utokov, marveč ustanovil je omenjeni dve soli, ki pa žajete se danes. Profi takemu nečuvanemu ravnanju poslali smo v sredo sledenji utok v Trst:

Listek.

Dva glasova o ženski.

Zena! Le same štiri glasove ali črke imá ta beseda, vendar kôlikega pômena je v človeški družbi! Najbolj prosvitljeni možje vseh časov in národov skušali so proučiti in opisati ono bitje, katero je Bog na skrivnosten način ustvaril iz možkega rebra in katero v slovenščini imenujemo s kratko besedico: žena!

V najnovejšem času sili to bitje z neko nenavadno silo na površje v človeški družbi in zdaj se vrši med možkim in ženskim svetom boj „z umu svitlim mečem“, kakô daleč pa sme stopati ženska vsporedno z možkim na lestvici javnega življenja. S tem je nastalo takózvan „žensko uprašanje“, katero pa ženske same imenujemo „boj za žensko osvobojo“ (emancipacijo).

Ženski svet, umeje se, je bolj edin v tem uprašanju nego možki, kajti človek — možki kakor ženska — kaj rad sliši to, kar mu ugaja in kar ga postavlja v človeški družbi na višjo stopnjo nego jo je doslej zavzemal. Ni je zategadel izobražene ženske, ki bi trdila sama o sebi in svojih vrstnicah; da so edino le za to na svetu, da kuhajo, šivajo,

Veleslavni e. kr. deželni solski svet!

Podpisana Alfred grof Coronini in Andrej Gabršček s tovariši podali smo 5. julija t. l. utok proti sklepnu mestnega starešinstva gorškega z dnem 22. junija v zadevi ustanovljenja na dveh ljudskih solah se po en razred in dveh novih sol v ulicah Cipressi in Ponte Isonzo. Dokazali smo, da v dosedanju razredu ni hodilo niti po 40 otrok in da torej ni nikakega postavnega uzroka, obremenjevati davkoplăcevalec z novimi stroški za solstvo.

Ker je mestni solski svet vkljub temu, da utok ni bil se rešen, naznani starišem otvoritev novih razredov in sol, podal je drugopodpisani Andrej Gabršček v odsonnosti prvega utoka proti takemu postopanju.

Govori se, da veleslavni e. kr. deželni solski svet je dovolil ustanovitev dveh razredov na dosedanjih solah, prepovedal pa namenovanju novi soli. Midva nisva prejela nikake rešitve na dosedanja dva utoka. Doznała pa sva, da je mestni solski svet dobil odlok deželnega solskega sveta 17. septembra, a zato vzdržuje mestni solski svet imenovanje dve soli dalje, češ, da je prepoved došla prepozna.

Z ozirom na tako postopanje uprašava:

1. Kakô je mogel mestni solski svet odpreti dve novi soli pred njo je dobil dovoljenje od deželnega solskega sveta?

2. Kakô je to, da deželni solski svet ni poskrbel za to, da bi pridobil veljavno svojemu sklepnu in da ni ukazal takoj zapreti soli v ulicah Cipressi in Ponte Isonzo?

3. Kakô je to, da si e. kr. mestni solski svet gorški dovoljuje nasproti veleslavnemu e. kr. deželnemu solskemu svetu vse drugačno, samostojne postopanje nego ostali okrajeni solski sveti v deželi? Mestni solski svet dobil je n. pr. nalog, da mora do 15. sept. potom posebne komisije dogmati vse potrebne podatke v zadevi prošenja za slovenske ljudske sole v Gorici — a mestni solski svet je vrgel oni ukaz pod klop in mirno čaka novih ukazov.

In ko je v zadevi nepotrebnih italijanskih sol dobil prepoved velesl. e. kr. deželnega solskega sveta, se zopet ne briga za njo in vzdržuje prepovedani soli.

pletejo, krpajo, perejo, pestvajo otroke itd., kar je možkin sitno in večjedel zoperno, pač pa vsaka hoče biti vsaj do neke meje popolnoma enakopraven član človeške družbe z možkimi, mnogo njih pa si prilaščuje vse tiste pravice, katere so doslej imeli že možki.

Možki svet pa je v tem uprašanju razdeljen v tri taborje. Prvi se popolnoma nasproti takemu ženskemu gibanju, kajti oni pravijo, da Bog je ustvaril ženo možu za pomočnico in dejal prvi ženi Evi: „Pod moževim oblastjo bodeš in on ti bo gospodoval“.

Druugi so pa narobe kar vsi navdušeni za žensko osvobojo in bi radi dovolili ženski vse pravice, katere so doslej le možki imeli v človeški družbi. — Tretji so nekako v sredi; oni priznavajo ženski več pravic nego prvi, pa zopet ne do takš meje, kakor drugi.

V katero vrsto spadamo mi, tega danes se ne povemo. Navesti pa hočemo o tem uprašanju glasova dveh drugih slovenskih urednikov, ki sta se zadnji čas dotaknila predega „ženskega uprašanja“. Moža sta široko znana med slovenskim izobraženim svetom in niju beseda imá vsaka po svoje toliko važnosti, da je prav, ako jo uvažujemo tudi mi.

* * *

Prvi je našim častitim čitateljicam — pardon! ženski ne smemo izkazovati tolike

Proti takemu postopanju se podpisana že tretje pritožjev in prosiva:

Veleslavni e. kr. deželni solski svet naj blagovoli takoj zatvoriti novi laški soli v ulicah Cipressi in Ponte Isonzo ter proti nepokorščini mestnega solskega sveta dobiti primerno sredstvo, ki bo pomagalo, da gospodje v mestni hiši ne bodo mislili, da so že neomejeni gospodarji z imetjem gorških davkoplăcevalev.

V Gorici, 3. oktobra 1893.

Alfred grof Coronini,
veleposredni, državni in deželni poslanec.

Andrej Gabršček,
urednik in tiskar.

Budovedni smo, kaj stori deželni solski svet v tej tako zanimivi zadevi, o kateri bo se govora tudi na primerem mestu.

Madjarji na Hrvaskem.

(Ozivno poročilo.)

Da pridobivajo Madjarji na Hrvaskem čedalje več upliv in veljave, to je obč znamo; tak upliv pospešuje vlada samu, ki ni hrvaska, ampak madjaronska. Buna poslijojo nam Madjarji iz Budimpešte in ta se gotovo ne briga za samostalnost trojedine kraljevine, pač pa skrbi za to, da se prava naše kraljevine vedajo bolj krejjo v korist slavnega „Madjar Orszaga“.

Da Madjarji zelo svoj opiv tudi po Hrvaskem, to je lahko umnevno in nekako naravno, kajti vsak narod skrb, da si pridobi čedalje več veljave in moči tudi zunaj svojih mej; žalostno pa je, da domači hrvatski si novi podpirajo madjaronsko politiko v svoji domovini. Naš sabor je povsem madjaronski, ki za samostalnost kraljevine hrvanske nima niti sreči niti razuma; kar želijo v Pesti, to potrdâ nasí „narodovi“ zastopniki v saboru. — Toda nadejamo se, da se združeni opoziciji posreči prej ali slej, zapoditi iz sabora take nevredne sinove naše hrvatske domovine in da njihove sedeže dobê možj, ki bodo znali odločno uprati se madjarskim silovitežem v Pesti ter braniti samostalnost in celokupnost trojedine kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije.

časti in prednosti pred možkimi, ker to kaže našo slabost in malikovanje šibkega spola — torej prvi je našim častitim čitateljem in ljubeznivim čitateljicam prav dobro znan že iz l. 1889., ko smo tudi ponatisnili neko žensko poglavje iz njegovega lista, kakô bi se dala ženskam na nov, prav radikalnen način izbiti iz glave prevelika domisljavost, jezičnost in še marsikaka druga ost, namreč z neko novo natezalnicu in z velikimi krojaškimi škarjam, s katerimi bi jim bilo treba pristrigati predolge jezičke. Takrat je bil nastal v ženskem svetu velikanski krik in vik in ako bi bil pisatelj še drugič predlagal, naj se uvedejo v prakso njegove natezalnice in skarje, stavimo, da bi bilo prišlo do upora; naše Eve in Evice bi bile kakor razjarjene levinje naskočile njegovo skrivališče v ulici Vetturini št. 2 v Gorici.

Čas je najboljši zdravnik in dandanes so tudi naše gospô in gospice, žene in dekle pozabile na grozno nevarnost, ki jim je pretila po nasvetu veleč. g. dr. Mahniča. Pa tudi on se je nekoliko premislil v teknu štirih debelih let in letos jim je napisal celo zagotovilo (R. K. str. 308), da zna bolje zagovarjati žensko pravo čast nego oni, ki po plesih in veselicah kleče plazijo okoli njih, koprneč po njihovem milostnem pogledu....“

Oznanila

in „postanice“ plačujejo se za šir peti-vrst:

8 kr., če se tiskajo 1 krat,
7 2
6 3
Večkrat — po pogodbji. Za večje po prostoru.

Posamečne številke dobivajo se v tobakanah v Nunske ulici in v Solski ulici po 8 kr.

Dopisi pošljajo naj se uredujtu, načrni in reklamacije pa upravnemu „Soču“. — Neplačanih pisem uredujtu ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnost je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

Z madjarskim uplivom dobivamo pa tudi čedalje več Madjarov na Hrvasko. Doslej so se naseljevali največ v pozežku in sremsko županijo v Slavoniji, zadnje čase pa so začeli dohajati tudi v belovarsko in to v tolikem številu, da nevarnost ni majhna, ako pojde takô naprej. Prav žalostno pri vsem tem je posebno to, da tako naseljevanje Madjarov na hrvatskih tleh podpira na vso moč pravoslavna duhovščina, zlasti pa proto Jovo Stoković iz Belovara in parok Mile Barešić iz Narte. Oba sta menudo „narodova“ zastopnika v saboru in v dežavnom zbornu ogerskom. Da sta oba strahovila Madjarone, o tem ni treba praviti, kajti moža sta „Srba“ (po našem: pravoslavna Hrvata), a „Srb“ iz neštrpnega sovraštva do svojih katoliških rojakov Hrvatov podpirajo vse, kar je nam v skolo. Zato so „Srb“ tudi najboljša opora Madjaronov in desna roka madjarske vlade. Izjemno so prav redke.

Hmenovan „Srba“ pospešuje naseljevanje Madjarov v Slavonijo, kjer le moreta. V lepih selih okoli Belovara pred leti ni bilo Madjarov, danes jih je vse polno. V zunanjem mestu Narti je čedalje več Madjarov, ki se veseljajo največje naklonjenosti paroku Mile Barešiću, danes je z Madjari prišel tudi nemir in nerod v deželo. Madjarji so strašao močen, osabni, predrzni; njih ni veliko mark, ustreliti „slavonsko pšeto“.

Narod na Slavoniji čedalje bolj pronađa, a žemlja prehaja v roke Švabov in zadnja leta Madjarov. Kaj bo iz tega?

Gospoda Java Stoković in Mile Barešić imata najlepšo nalogu, ponesevali svoje ljudstvo, kako se resi propada, kazati mu pot, po kateri naj hodi, da si obrani zdravo svojstvenost (individuualnost) in zagotovi boljšo prihodnost. Toda gospoda delata bodisi uprav narobe — ali pa se ne brigata za nič na božjem svetu nego za svoj žep. Kakor kak stroj opravi svojo božjo službo — in to je vse, kar naredita; narod ne čuje razlaganja besede božje iz njiju ust, da postaja čedalje bolj mlačen do Boga in da se moralno čedalje bolj pogreza..... V Narti nimajo niti božje službe, ko je Barešić na sabor. Tako se godi tudi drugod med pravoslavnimi Hrvati.

Taka je narodna slika iz Slavonije! Ali bo kdaj bolje? Dokler bo divjal sedanji boj med Hrvati in „Srb“ — ne bo bolje! Zato

Veliko važnost ženskega uprašanja pripona tudi g. dr. Mahnič, pišč na istej strani nekoliko niže:

„Žensko vprašanje sumo na sebi zdi se nam mej socijalnimi vprašanji najvažniš. Ženska sega globoko v naše društvo; ona je društvo tako rekoč srce, iz katerega prehaja življenje in gorkota vsemu človeškemu organizmu. Ni ga naravnih, niti oziščega razmerja od onega, ki se nahaja mej možkim in žensko. Po tem razmerji se odlikuje družina in konečno celo društvo“.

Na to preide k razmotrivanju, kdo stoji dandanes za ženskim uprašanjem in pride do zaključka, da ženske osvoboje si želje v prvi vrsti framasoni ali prostozidarji, o katerih pravi:

Bratje masoni so izvrstni psihologi, kaker njih oče, ki je oče laži, vbljavec od početka. Le-ta je dobro vedel, da bi bilo brezvsešno, začeti pri Adamu, vedel, da bi se ob trdnosti možkega značaja razbile njegove nakane; zato se je priliznil Evi, polipal jo pri najšibkejši strani — pri ženski radovednosti. in ko je njo na led speljal, bil je v njegovi oblasti kmalu tudi Adam. Tako, posnemaje svojega očeta, delajo tudi bratje masoni. Začeti je treba pri ženski, nji se dobriskati: nečimerne je, lehkoverna — s prilizovanjem si jo pridobiš in po nji po-

je dolžnost vsakega Slovana, delovati na to, da se odpravi sedanj nezniščni boj, od katerega imajo vso korist naši nasprotniki.

— r.

Dopisi.

Brje pri Rihembergu, 2. oktobra.
(*Sola, prvi vinska letina*). Ne da se tajiti, da selsko postopek na Trirah sedaj ni na pravem mestu. Spoznala sta to tudi gg. Konjedie in Casagrande kot pooblaščenca sl. c. kr. okr. sol. sveta v Gorici, kakor tudi drugi udje istega, kojim so razmene znane.

Usojam si zategadel v dolžnost v imenu tukajnjih občinarjev izreci javno zahvalo gospodinju in Casagrandu, za njiju pozdravljenost, posebito pa sl. c. kr. pomm. okr. sol. svetu, ker je tako točno in častno resil naso nujno prešte.

Rihemberško-brejski pevci pod vedstvom vrlega pevovodja m. d. d. g. Poniža so šli pet na novo mašo v Lekavec, kjer je daroval e. g. Alfonz Blažko.

Vinski pridelek bodo tudi letos kupecem, ker je ugajal, ker se nadeljamo, da bodoemo imeli tako ugodno vreme pri trgovini. Mučina hode preejsanja, cena tudi primerna, zategadelj Kranjci, Tolminci, ne p. zirajte svojih bratov Vipavev. Pri dobrem vipaycu se Vam bodo sreč ogrevalo za dom in narod.

S Krass, 3. okt. (*Letina, prepoved točenja novega vina*) — Ze od 1. 1875. nismo imeli toliko vina, kakor letos. Vsak gospodar pridelek je več grozdja nego si je mislil. Pred 14 dnevi sodili smo, da letošnji pridelek ne bo tako izvrsten kakor druga leta, ker je preluda suša in v zadnjem času prevelika mowa in bladno vreme zadrževalo zorensko. Ker se je pa v letošnjem letu trgovci zavlekla, tedaj upati je vsejedno dobro vino.

Cepav smo prideleli mnogo vina, marsikoga skribi, kako proda svoj pridelek, ker veliki trgovci iz Budimpešte, z Dunaja, iz Trsta itd. zaletali se bodo v Italijo, kjer se dobiva gipsana drogga prav po ceni, in vse ono iz blažene Italije semkaj v Avstrijo pripoljano vino se bodo pilo na skodo domaćim vinogradnikom. Pri tej priliki mi je prisel na misel govor gosp. posl. Šukljeja v Novem mestu, s katerim je hotel svoje volilce nепрічати, da je gledal vinske klavzule vestno postopal in ne da bi oškodoval avstrijske vinske producente. Da je tako, kakor je trdil g. profesor, mu lahko verujejo Dolenjci, a mi s ž njim nikdar ne bomo strinjali, če nam se bolj zavito in diplomatično govor. Resnici na ljubo naj povem, da smo bili vinogradniki na celi črti v letu 1892. vsaj za 5 gld. pri hektolitru vina na zgabi vsled vinske klavzule in zato naj bi glasovali posl. Šukljeju zaupnico! Ne morem si kaj, da bi ne vskliknil: Ne volite mož, ki imajo vezane roke!

tegneš k sebi tudi možkega; kajti mogoče je ženski vpliv na možko srce*.

Dalje trdi na 310. strani, da danes ženske preveč beró in so si s tem skrhale vid, da „ne sega do nevidnih tmin njih bistromnost“ — kamor pa ne sega tudi možka, dostavljamo mi. Dalje pravi: „Za nas je dovršeno dejanje, da ženski kult, ki se od leta do leta siri po Evropi in tudi mej Slovenci, je delo bratov masonov: naše emancipantinje so le surov material, ki ga loža vporablja pri zidanju masonskega tempeljna.“

Tiko prepričanje imá dr. Mahnič o današnji novodobni ženi, ki je komaj stopila na lestvico javnega življenja. Ni čuda torej, da je skrajno nasproten vsemu, kar nekoliko bolj povzdigne žensko bitje v očeh možkega sveta. Nasproten je poeziji, katerej vir je žensko bitje, nasproten vsemu, kjer žena nastopi kot delujoč član človeške družbe. Evo par odlomkov, ki nam jasno kažejo njegovo mišljenje in teženje o „ženskem uprašanju“:

Na str. 311. svojega „Rimskega Katolika“ piše:

„Kult ženskega lica in ženskih lasi se posebno bujno razvita na Slovenskem. Da bi hoteli iz našega leposlova pobrati „rudeca liea“, „bele roke“, „črne in plave oči“ domačih in tujih Mick, ne vem, ali bi nam ostal od vsega še en droben zvezek. Zdi se, kaker bi se vsi naši leposlovni ideali vže davno zamotali — v žensko krilo. Sploh velja pri nas prepričanje, da pesnik ni in ne more piti pesnik, ako ni ali resnično ali vsaj navidezno zaljubljen. Zajubljenost mora vsaj na papirji, v verzih pokazati — potem je se

C. kr. namestništvo je prepovedalo v krémah točiti novo vino do 15. oktobra t. l. Slišavši lansko leto in sedaj to novico, nisem znal, bi se li smjal ali jezik. Lansko leto smo dobili vinsko klavzulo, potem pa je vlada prepovedala točiti eno 24. fino leta novo vino radi kolere. Upraval bi jaz slavno vlado, zakaj se taka prepoved vsaj en mesec prej ne izda, da si krémari omisijo starega vina in ne ostajajo brez njega? Patent plačevali in vsled pomanjkanja vina krème zapirati, ni prav.

Drugo vprašanje, katero bi stavil slav. vladi je: Kaj misli doseci sl. vlada s prepovedjo točenja novega vina na deželi, kjer je vse s kraja pije in še nikendar nobenemu nij skodovalo? Gotovo se je v vinorodnih krajih splošno več mosta v pretečenem tednu nego prej vina v dveh mesecih in le poglejte naše ljudi, koliko je po mostu obolelih!? — Ali ste tudi v mostu naši „bacile“: jaz menim, da taki bacili se plode v rumeni hisi v Trstu, kjer gospoda iz dolgega časa ne ve, kaj sklepata, ustvarja vsled „nekoga bacila“ ukaze, kakoršnega sem ravnokar omenil, ki značijo, da ne pozna slavnih gospoda dežele niti njenih razmer. Ko bi hoteli tak zakon uveljavili, ne zadostoval bi za vsako klet jeden žandar! Sumimo pa, da imajo židje še mnogo starega vina, katero bi radi drago prodali in sploh oddali, in to bo nekaj „kolere“, ki izroča prepoved, piti novo vino. Ker ne more Avstrija izhajati brez žida, zakaj bi tudi v tem slučaju ne imel čutu nekaj besede??

Meja zelenat! Gospod urednik, pridelek k nam na most in videli boste in prepričate se, kako smešna in prav nespametna je za deželo in gledal zdravja taka prepoved. Bog z Vami!

Vam udani

Boždar.

Iz Ljubljane, 4. okt. — „Sloveni — velenizljajte, državi nevarni . . .“, takoj se včasih z največjo resnobo država tista lepa, stara pesem o groznom strahu, ki je v sredi otelj okoli kraja ga pa nič ni, pesem, kojo so značili malički možgani in kojo nekateri zapojo tedaj, kadar jim nedostaje — druzega opravila, ali še bolj po domače, da s takim žvgoljenjem zakrijejo svojo plitvost v drugih potrebnejših rečeh. Preganjati strahove tam, kjer jih ni — in da jih pri nas ni, priča naša zgodovina — je pač lahko delo, da bi se po pravoto strahu, ki ima morskičko ždoločeno podobo, veselno doteknili, za to morskomu nedostaje poguma in — vsega. Odlikovati se morajo, „delavni“ morajo biti — kakški in kje, je pač vsejedno, da se le njihove „zasluge primerno uvažujejo“. Ves ta „direndeja“ je res toli komičen, da je resnobo, s katero postopajo, le — občudovati. Sloveni smo državi takoj „nevarni“, ako se le kakemu privandranecu „noht spahne“, ali pa, ako sovražno časopisje sumniči na s, da zakrije — sebe! Potem naj bo pa že stvar ta ali ona — strahovi se že dobé.

le pesnik po milosti Božji. Da, reklo se je, da ženska ljubezen je edini nevsačljivi vir večno mlade poezije! Za kaj višega nego je spolna ljubezen, budi se t. v. prešestna, naši poetje nimajo razuma niti vkusa.

Na to pot je slovensko leposlovje speljal naš pesnik-prvak Prešeren. Njegova Muza od kraja do konca ne opeva nego le ljubezen; druge misli v njem ne nahajamo, in: da bi tudi bila, je ljubezni podrejena. O Prešernu, vzoru-pesniku, so se vzgledovali poznej pesniki in leposlovcji. Ako bi kdo hotel narod slovenski soditi le iz njegova leposlova, bi si moral nasnovati pač čudno sodbo o njem: to je narod samih Mink in Marinc! Pri vseh naših pesnikih in novelistih nosijo blaže le ženske. Stritar jo je v svoji izdaji Prešernovih pač izvrstno zadel, da je na čelo celi zbirki postavil pozdrav „Strunam“: kajti ta pesen je označilna ne le za Prešern, ampak skoro za vse naše novejše leposlovstvo*.

In dalje čitamo na str. 312. :

„Pa potem, ko so jo pesniki in leposlovcji vrenili na pot ženskega malikovanja, se ta kult eddalje bolj siri na vse ostale stroke našega javnega življenja. Dardanes vidimo žensko v javnosti tako češčeno, kaker se ni na Slovenskem nikdar godilo. Treba le opazovati, s kakimi pokloni se dveruje ženstvu pri javnih veselicah in besedah, kako se jih obsipa z venci, kako možki okol njih klečplazio, koprneč po milostnem pogledu. Da, prišlo je vže v navado, da pri javnih shodih govornik prej pozdravi „milostne“ gospo in „zale“ gospodičine, potem se le gospode! Poleg možkih društev so se začela snovati

Na Vrhniku pri Ljubljani zamazala je nedavno po noči neznana „zlobna“ roka nemške napise. Mazač pa je, ljubljenoč nemški poštni napis, malec onečedil — cesarskega orla. Bila je to je očividna nerodnost dočinkova, pa mislite, da se je uvaževala, kakor bi pričakoval razoden človek? Kaj pa se? „Vrhnički anarhisti so zamazali cesarske orle“. . . takoj se je ugenilo in končno je bolje kazalo, ta je pa več predelj. „Vrhem“ vrhnčki zupan zdela se je celo pripravno, zagoloviti gospode na Turjaškem trgu — lojalnosti Vrhničanov, kakor da bi Vrhničanje smešili cesarske orle (?) ali kakor bi bilo ono mazanje napisov — nelejalnost. Gospod zupan mora biti pač precej „prizadet“, da se takoj trudi in da je celo pri razpisu nagradi onemu, ki storilca pové, takoj — „požrtvalno sodeloval“. Upravljeno vsklikne „Narodov“ vrhnčki dopisnik, da ga ni v avstrijskem cesarstvu sličnega zupana, ki bi takim načinom gredil svojo občino.

Gospod urednik! Kakor ste ravnokar čuli, so na Vrhniku — nemški napis. Kaj ne, da se to pravi, imeti glavo na pravem koncu. Zavrhano to ni! Čemu bi pa tudi ne bili, saj so na Vrhniku celi — trije Nemci. De-te vender, ko bi že druzega ne bilo, kakor te trojice modrost in nje nadarjenost za razne nepotrebne — iznajdbe . . . In se nekaj ne veste! Vrhničko ognjegasno društvo ima nemško poveljevanje. (Člani so Sloveni, kakor sploh Vrhničanje od pamitve). Kakšno „lustno“ pa je tudi nemška „komanda“, da nič tacega! Če že v nebesa ne pomaga, se ž njo saj na tem revnem svetu pridobi našega „Feuerwehr — generala“ Doberleta dragoceno dopadajanje.

Gospod urednik! Kolikokrat nam fujei oritajo zabitost. Ali ni to prenenumno? Poglejte le naše Name! Po 15 let in še dalje, jedo naš krib, pa mislite, da se nauči jezik našega naroda našega? K večjemu kleti znajo, pa se to nerodno. Radi bi se ga pač naučili, saj bi bilo tudi za njihov žep boljše — pa potrebni duševni sil nimajo. Sedaj pa poglejte našega kmela! Postavite ga v sredo katerega koli naroda in znal Vam bude v kratkem golčati po ondolnem, golčati pošteno. Kdo je torej zabit, kdó? . . . Narod nas je nadarjen, kdor pa to tudi, je sam toli duševno slep, da tega ne vidi. Domovino prav zabitosti že poznamo, kakor nam tudi ni neznamo, z akaj nas zovejo zabit. Res, nam nedostaje vsega talenta, ponemčiti ali počitljivčiti se. . . .

Na malo Vrhniku opazujete lahko vso — nemško praviceoljubnost. Naše mnenje je, da je bil hrup radi nemških napisov povsem nepotreben, ker smo trdno preverjeni in dokazi za to so tu — da je ono obžalovanja vredno onečedenje pripisati le na rova posameznika. Pričakovali bi, da se v prihodnje nemškim napisom ne pripisuje toliko važnost. Ljubljjančanje, kaj pa z Vami?

društva tudi za ženske. Posebno pa se ženski element eddalje bolj razvija v družbi sv. Cirila in Metoda. Spominjam se dobro, kako se je pred par leti na nekem shodu, ki ga je sklical ženska podružnica omenjene Cirilove družbe v Trstu, od strani znanih slovenskih radikalcev napivalo slovenskim Evam. Vemo tudi, kako Ciril-Metodove ženske podružnice smujejo „besede“ (besed ženskam ne zmanjkuje) in veselice, kako tu ženske na svojo roko gospode vabijo, jim napivajo in banketirajo — one, ženske, matere, mej njimi tudi kmetice — do enajste, do polnoči!

Snovati so se začeli tudi v ženske. Tamburaški zbori za ženske. Tamburašinje napravljajo veselice, da pred možki izkaznijo svojo umetnost in si dajo ploskati — k sijajnemu uspehu. Kako je pač videti na održi sedeti družbo mladih tamburaških virtuozinj, ko tolčajo po nežnem instrumentu, a ob enem se na vse strani spogledujejo s svojimi mladimi „srčki“, ki so „pred stolom ženskega boštva“ razvrščeni po veselici dvorani*!

Str. 313. :

„Ženska, akoravno pregovor pravi, da ima kratko pamet, vender toliko logike zna, da ve iz češčenja, katero ji naklanja možki spol, praktično sklepati tako: Ako me možki sami stavijo na prvo mesto in pred mojo lepoto poklekajo — zakaj bi se branila te časti? Mi hočeš sam služiti, tedaj ti bom gospodoval!“

Prvi in kar naraven posledek ženskega malikovanja je tedaj, da se ženske začeno napihavati in z mesta, katero jim je previdnost

Oj Ljubljanci, vi zaspance!* . . . Dolenjska železnica očorila se je dne 27. sep. Slavnostni vlak, okrašen s cesarskimi in narodnimi zastavami, odpeljal je istega dné okoli sto odličnih gostov — moj njimi tudi trgovinskega ministra markija Bachemera — na oni del Slovenske, kjer so se rodili p. r. i književniki naši: Trubar — Stritar, Levstik in Jurčič. Dolenjci vsprejeli so prvi vlak z veliko radostjo, saj so se pa zanj tudi pošteno trudili. Glavne zasluge za dol. železnicu ima ces. svetnik g. Ivan Murnik. Ob vsej progri gromeli so topiči. Na vseh postajah, ki so bile lepo okrašene, bili so gostje slovesno vsprejeti. Župani naši so pozdravljali samó slovenski in kar moramo s posebnim zadoščenjem naglašati, ministri so odzvali bili so — slovenski častni mu-

Poglejte, Slovenci, kakò se visok dostopanstvenik ne strinjuje slovenskega jezika! Naš jezik prihoriči si je za spoznavanje in izobraženem svetu — čemu bi se ga torej bali govorili povsod in vsekdar? Govorimo vedno po svoje — tujinočno pustimo v nemar, ker je jezik naš lepi, zvocnejši, prikupnejši. Prezirati ga je greh, ker ga nam je Bog dal — oče narodov. Slovenci, mi smo mi — le ponos si vzbudimo!

Z založijo pa beležimo, da tega ni zastonno upošteval — kakor ne upošteva sploh nikdar — naš slovenski (?) glavar slovenske vojvodine Kranjske — Oton Detela. Presenetil nas je renegat baron Schwiegel (Balogh z Gorij), ki je menda po dnljsem presledku govoril zopet v jeziku matere svoje, povdajajoč celo, „da hrast se omaja in hrib, zvestoba Slovenem ne ga ne“ — a presenetil nas je tudi, ali bolje ni nas presenetil naš deželni „oče“. Kakor se vidi, prijazne besede dr. Iv. Tavčarja niso izdale ničesar — bode jih pač se nekočliko potreba. Gospod dež. glavar vojvodine kranjske moral bi svoj slovenski in nemški govor — kakor je že slišal v dež. zborni — zmíriti po odstotkih prebivalstva. Bób bi se dejalo metati ob steno, ko bi mnogo pisali o tej zadevi, povedati pa sem hotel Vam primorskim Slovencem, ki opazujete naš domači boj, s kakimi „narodnjaki“ se moramo boriti. Povsod imamo polno dela. Naš narod ohrani se in premaga vse zapreke le tedaj, ako bude prešinjen čistege, neskaljenega navdušenja — o tem smo prepričani in radi tega z vso silo pobijamo mlajšaštvo, klečplasto, veterjakom trgamo krinke raz obraz, da scistimo vrste narodnih boriteljev, a žalibog imamo stranko, ki simpatizira z vsakim, bodisi Peter ali Pavel, da ji le časih priteče na pomoč. Je-li to prav, je-li pošteno — narodno? In ta stranka se prav rada baha, da je „tudi narodna“. Moj Bog, kam bi prisel narod naš, ko bi raznovrstno kristalizovan mlajšaštvo v döbi našega narodnega preporoda imelo tako uplivno besedo, kakor jo ima — Bogu budi položeno,

božja odkazala v društvu, povzdigovati. Kaj čuda, ako je tudi nežnim heerkam slovenskim srce jelo nagleje biti, da vznese od publie, s katerimi jih počesnje možki spol, ponosno glavice vzdigajo! Da, v ženskah, ktere tolikokrat berejo in slišijo, kako možki tekmujejo izražati lepemu spolu občudovanje in češčenje, občuditi se mora zavest ne le po polne etnosti z možkimi, ampak celo nekako prednosti pred njimi*.

In konečno na str. 214 :
„Kaker brz pa si je žensko bitje v glavo zabilo, da ni možkemu v ničem podrejeno, začne vedno bolj zatajevati svoje ženstvo — fugit a sexu, ter z vsemi silami povsprevati se na mesta, ki so je doslej zavzemali možki. Ker pa ve, da v možkem značaji se javlja naravna sila in krepost, jame se napenjati, kaker žaba, poognemaj vola, da bi tudi ona odlikovala se v vseh strokah možkega delovanja — vires amat. V vedi, v umetnosti, celo v telesnih produkcijah skuša postati od vseh občudovana — virtuožinja. Ona bi hotela biti pesnica, ona jezikoslovka, ona zgodovinoslovka, pa naravoslovka, pa muzikantinja, ono modroslovka, ona izvrstna jahalka, ona telovadka: ona vse, kar vidi na možkem, in še več. A ker ji pri tem tekmovali z možkimi naravne možki pokajajo, skuša, kar ji manjka, navidezno dopolniti: takoj dospe ženska navideznost in gizzavost do vrnunce. In ne le, da v resnici ne dosegne možki lastnosti, ampak še ono, kar kot ženska dobrega ima, pokvari. Take ženske so prava ženska — nespodoba*.

(Konec prib.)

Oddajimo se od dož glavarja Kranjske in pripoznajmo, da so se pojmi precej zmedli, da je torej tudi prepotreben svarilni klic: **S p a m e t u j m o s e!** Preveč imamo „odličnih“, „zaslužnih“ mož, ki je v višino zaneslo le valovje bratomornega boja, mož, ki nam ne koristijo in ki s svojim klečeplastvom, s svojo „šabarijo“ in svojo vedno poustljivostjo le zmanjšujejo naš upliv, katerega nam je priborila naša **o d l o ē n o s t**. Mej tem, ko si stranki nasprotujeta uprav po otročje, splavajo kvísku razne „lescerje“, ki potem toliko bolj slabé naš zdravji pogled.

..... Altro che!

Dovč.

Politični pregled.

Austriskske novice. — Mladočeski

poslanci v deželnem in državnem zboru izdali so v pondeljek oklic na narod, kateremu naznajajo, kako misijo postopati nasproti izjemnemu stanju v Pragi in okolic. Nobena tiskarna v Avstriji se ni upala, spregjeti v tisk ta oklic zastopnikov šestmilionskega naroda slovanskega. Tiskali so ga v Lipsiji in v Budimpešti ob jednem, razposlali pa iz Prage omenjenega dné. Pražko redarstvo ga je takoj zaplenilo, vendar je prišel v veliko tisoč iztisik, med narod, ki ga hlastno čita. Dunajski „Tagblatt“, ki je v torku najobširnejše posnel ta oklic, bil je zaplenjen. — Takó se zabranjuje poslancem, da v „ustavni“ državi ne morejo govoriti z narodom. Iz takih odnošajev ne more nastati nič dobrega!

— Italijani v Trentu (na južnem Tirolskem) uživajo v vseh uradilih popolno enakopravnost svojega jezika, dà, reči moremo, oni so popolni gospodarji na svojih tleh. Mi Slovenci bi vsak dan do komolea Bogá hvalili, ako bi se nam takó godilo. Vladni „Fremdenblatt“ je te dni zatrjeval, da je vladna Italijana ljubala in podpirala na vsej trti javne uprave — in to celo v vojaških zadavah. (Res je! Na Goriškem so začeli pošiljati nemško-laske pozivnice reservistom in rezervatom).

Toda Italijani v Trentu se niso zadovoljni s svojim stanjem, hoteli bi se popolnoma ločiti od nemškega dela Tirolskega in imeti popolno samoupravo ali avtonomijo. V zahtevah so vsi jedini, liberalci kakor klerikalci, kar dokazuje, kakó so Italijani složni, kadar treba bojevati se za narodne koristi. V boju za samoupravo prišli so takó daleč, da so zapustili deželni zbor, reč, da oni nječejo ničesa iskati v nemškem Inomostu. Vladni hotela nječ slišati o takih zahtevah Trentincev, pa tudi nemški Tirolec ne pusti, da bi se dežela razdelila v dve samostalni pokrajin. — Pretekli teden je prišel presv. cesar v Inomost in pri tej priliki so se nau poklonili župani iz Trenta ter podali mu spomenico, s katero ga prosijo samouprave. Cesar je deputacijo sprejel, obljubil pa ni ničesa. Kakó je cesar Trentincev odpravil, ne ve se natanko, ker njegov odgovor ni bil uradno objavljen, drugi listi pa so priobčili več raznili variant.

Za namestnika na Moravskem je imenovan baron Alojzij Spen-Boden, svak bivšega liberalnega ministra grofa Kuenburga. Novi namestnik zna češki, v ostalem pa ostane vse — pri starem. Nemci, katerih je manj od Čehov, bodo gospodovali tudi zanaprej v deželi.

— Na Dunaju vršil se je velik dežavski shod, katerega se je udeležilo nad 4000 delavcev; govorniki so ostro napadali vladu zaradi izjemnega stanja v Pragi. Shod je sprejel resolucijo, ki odločno obsoja vladino naredbo o izjemnem stanju. — Čast takim delavcem, ki znajo na tak način braniti pravo ustanovne svobode.

Zunanje države. — Med Rusijo in Nemčijo začela so v pondeljek pogajanja zaradi nove trgovske pogodbe.

— Knez Bismark je spisal knjigo „Svoji spomini“, v kateri obelodani baje marsikso veleznamenito skrivnost. Politiski svet z napeto radovnostjo pričakuje to knjigo.

— V Italiji nastala je kaj huda razdraženost proti sodišču, ki je imelo v rokah preiskavo proti sleparjem pri laških bankah. Preiskovalni sodniki so bili podkupljeni in celo preiskavo dokončali takó, da je sodišč ustavilo kazensko postopanje.

— Na Angležkem je v lordski zbornic propadla irska predloga, s katero bi Irski dosegli začeljeno samoupravo. Ker je glasovalo proti predlogu baje tudi 25 katoliških narodov izreklo jim je sv. Oče svojo nezadovoljnost s takim postopanjem.

Domače in razne novice.

Narodnike na deželi, ki imajo na današnjem pasu zapisano z rdečim svinčnikom dolžni znesek do konca l. 1892., prosimo prav uljudno, da blagovolé v 8 dneh poravnati vsaj ta dolg, sicer jim list ustavimo in . .

— **Miha Urbančič.** — V Bazovici, pri Trstu umrl je iskren rodoljub g. Miha Urbančič, naš kobarški rejak iz znanе rodbine „Kotlarjeve“, katerega bo slovenska okolica tržaška živo pogrešala. „Edinstvo“ od srede piše o blagem pokojniku slediče: „In zopet nas je zadela zadostna dolžnost, da moramo usaditi evetko na sveži grob moža — kremenitega značaja in neupogljivega rodoljuba. Miha Urbančiča, posestnika in postarja v Bazovici, položili smo večeraj v hladne zemlje — rodoljubno svojo dušo pa je izdihnil v nedeljo ob 10. uri zvečer po večletnem mučnem bolehanji. Dolgotrajna bolezen je pač mogla zrušiti njegov organizem, a duha njegovega ni uklonila: energija njegova v borbi proti narodnim nasprotnikom — zlasti ob volitvah — bila je zares obhudovalna vredna. Uprav tükoma pred letosnjimi volitvami obolel je bil tako hudo, da so se vsak trenutek bali katastrofe. In v onih trenutkih, ko ga je obvejal smrtni dih, pozval je urednika našega lista k svoji postoji, in ta mu je moral poročati — kakor sto je stvarj za volitve. Na veliko naše začudenje odleglo mu je kmalu toliko, da je mogel zopet vstati. Tedaj pa na dan volitve, smo kar strmelj, ko smo ga videli stati pred hišo na ulici, kakor kakšnega generala, ter ukazovati volilecem ter jih razvrščevati na vozove. Vse je imel zabeležene: one, ki so se že odpeljali na volisce v Trebče, kakor tudi one, ki so se morda potikali po kokih, hoteli izogniti se svoji dolžnosti. Da smo pridobili V. okraj, na tem je imel veliki del zasluge pokojni Miha Urbančič. In sedaj ga ni več med nami: zapustil nas je v teh vilenih časih, ko kravovo potrebnjemo sleherno delaymo moč. Uboga tržaška okolica! Moža za možem pokladajo nam k večnemu počitku, a nasprotniki se nam nemože in podvajajo svoje sile. Kar sreč se nam krí videčim, kako postajajo redkejše in redkejše vrste delavnih in izkušenih mož.

Grožno vreme je bilo v torku popoludne — h. — je neznanški, grmelo in treskalo: podobno je bilo, kakor da so se kar mahoma iznibile svojih okov vse furije razlučenega elementa. Bil je dan, ko človek le nerad gre izpod strehe. In vendar se je magromadilo v Bazovici veliko ljudij iz mesta in vse okolice — dokaza dovelj, kako čisljan in spostovan je bil pokojnik. Mrvno trošlo je blagoslov včer, gospod župnik Vovk z azistencijo dveh duhovnikov: pred hišo so gg. učitelji zapeli žalostinko, v cerkvi in na grobu pa domači pevci. Krsto je díčilo mnogo krasnih vencev, mej temi jeden od gg. učiteljev in jeden od državnih uradnikov iz Lipice. In priznati moramo, da je na nas napravilo najugodnejši utis taktno postopanje poslednjih: dasi večinoma Neslovenci, nosili so vendar njihovi trakovki slovenski napis: C. kr. državni uradniki v Lipici svojemu sosedu. Gospodje spustujejo jezik prebivalstva in to je v veliko čast — njim samim. Pogreba sta se udeležila tudi gg. drž. posl. Iv. vitez Nabergoj in odvetnik dr. Matej Pretner, politično društvo „Edinstvo“ pa je bilo zastopano po predsedniku Matku Mandiću, tajniku Maksu Cotiću in odborniku Antonu Trobecu.

Bog podeli večni mir in pokoj dusi Miha Urbančiča!

Občni zbor „Sloga“ bo v četrtek 12. t. m. ob 11. uri predpoldne po dnevnem redu, kateri smo priobčili pred 14 dnevi. Želeti je, da bi udeležba bila obilna.

Radodarni oneski. — V zadnjih osmih dneh doslo nam je toliko darov za „Slogine“ učne zavode, da jih objavimo že danes:

Visokorodni gospod državni in deželni poslanec Alfred grof Coronini-Cronberg 150 gld. — „Duhovnik starega kova, ki se globoko uklanja zlatemu izreku: „Vse za vero in narod“! — obsoja pa politiko bojevitih fanatikov in maščevalnih celotov, ki bi radi narodenost zakovali v spone ad majorem gloriam Germanije brez vsakoršne koristi za katoliško vero, dàrnje 5 gld.“. — Gospa Helena Komac v Ljubljani 1 gld. — „J. M. v S., da se nesloga stlači v logo 5 gld.“. — V veseli družbi v Dornbergu po izvolitvi župana zbrali 15 krov 20 vin. — Gosp. Gruntar Albin v Šmariah poskal je 7 gld., katere je zložila vesela družba v županovi hiši na

praznik Imena Marijinega. — Svatje pri novi masi č. g. Alfonza Blažka v Lokavcu dne 1. t. m. zbrali sveto 24 gld. 50 kr. — Gosпод Andrej Jakil v Rupi o priliki občinske volitve v Mirnu 10 gld. — „Dne 30. sept. vršila se je v Tolminu volitev župana in podžupanov. Županom je bil izvoljen soglasno g. Ludovik Gazafura. Po dôvršeni volitvi bil je skupni obed „pri Slogi“. Pri tej priliki darovali so novoizvoljeni staršine za „Slogine zavode“ 30 krov. — Gosp. učitelj Fran Fonda poskal je 1 gld. 70 kr., katere je zložila vesela družba pri Šnajderji v Štanjelu. — Gg. Drašček Peter, dr. Jakopič Josip, Anton Koren, notar J. Kavčič, pref. V. Bežek, P. M. v Gorici vsak 1 gld. — Gosp. Leopold Bolko v Črničah 2 gld.

Za družbo sv. C. in M. „V gnjezdalu ob Adriji, dali so trije mladi rodoljubi radi prepipa pri igri 1 gld“. — G. G. Likar 4 krone. — M. P. 1 k. — N. N. z združenimi motimi 1 k. — Ivan Soprano v Smartnom 1 k.

Slava takemu rodoljubju! Še slovenska ni propala!

Goriška tiskarna prosi sl. urade nekoliko potrpljenja, ako takoj ne dobé vseh naročenih tiskovin, kajti v kratkem času ni mogoče vseh izgotoviti, ker treba vedeti, da tiskovin za urade je kakih 150 vrst. Vsekakor pa prosimo vse sl. urade in zasebnike, ki kaj naroča, da nam naznanijo, do katerega dne moramo naročilo izvršiti. Nekaterim se mudi bolj, drugim manj — in po tem bomo znali dela takó razvrstiti, da bo vsem ustrezeno.

Nesreča z vlnom. — V torku so vodili z Velikih Žablj vino g. Fogarju pri mostu v Pečni. Pod Dobravljami raztresel se je en sod s silčnim pokom. Med potjo počil je se drugi sod, Dobraveci prihitili s skaf in nekliko vina resili.

Slovenska knjižnica. — Izsel je prvi snopči tega novega književnega podjetja, kateri smo začeli razposiljati udeležaj. Ta snopči obsega na 80 straneh krasno povest „Ratmir“ iz češke zgodovine; povest je dodan kratek zgodovinski sestavek o narodu českem do časov naše povesti. — Uvod govori o „Slovenski knjižnici“.

Kdorkoli dobi ta snopči v roke, mora ga biti vesel, kajti za 10 kr. se na Slovenskem še ni pomnilo enako berilo in v tolikoj množini. Prvi snopči smo razposlali na ogled mnogim bolj znamenim rodoljubom. Kdo se ne naroči, naj snopči vrne, že pa naj ga izroč kakemu takemu znanem, ki meni postati naš naročnik.

Prosimo vse trafikante na deželi, ki bi hoteli prodajati našo knjižnico, naj nam to naznanijo, da jim pridobimo dovoljenje. V vsakem večjem kraju naj bi prodajal posamečne snopči vsaj po jeden trafikant.

Goriško redarstvo je zaprlo ona dva goriska Lahončka, ki sta razsajala v neki kromberški krém, kakor smo poročali v predzadnji številki, prvega na 8., drugega na 14. dneji. — Prav je!

Iz Kobarida nam poročajo, da se tamkaj snuje sadjarsko društvo. Tamošnje županstvo je sklical vse domačine na pogovor, ki se bo vršil v nedeljo po blagovetu. — Izborna misel, kateri smo večkrat povdarjali. Svetujemo pa Kobaridecem, da stopijo v zvezo z enakim društvom pri Sv. Luciji.

Pačenje slovenskih imen se ne neha, marveč širi se celo v take kroge, od katerih bi človek pričakoval vse drugo prej nego tako izzivanje slovenskega naroda. Znano je, da je c. kr. namestništvo prepovedalo vsekereno uradno rabo novoskovanke Pie dimonte in vseh drugih enakih lahonskih kraprij, kakor Moncorona, Montespino, Montevecchio, Montecerchio itd. — In glejte čudo! Celó vladna „Adria“ pisala je v številki od 3-t. m. št. 276. o nekem dekletu Amalij K. iz Moncorone (Kromberg), ki je bilo v Trstu obsojeno zaradi tatvine na 6 mesecev trde ječe. Proti takemu postopanju pojde od prizadetih strani pritožbe na merodajno mesto.

Dve novi maši. — V nedeljo daroval je v Lokovcu pri Ajdovščini svojo prvo sv. mašo č. g. Alfonza Blažka, četrtoletnik goriškega semenišča. Odličnih gostov in mnogo občinstva došlo je od blizu in daleč, žal, da je dejavnost vreme pokvarilo lepo slavnost. Na slavoloku bliščal se je napis v narodnih barvah: „Dobro došli! — na drugej strani pa: „Za obisk se vam zahvaljam — sedaj

ko se od Vas poslavljam“. Po cerkveni slavnosti so svatje pri obedu zložili za „Slogine“ učne zavode 49 krov.

V Solkanu daroval je isti dan novo mašo č. g. Ivan Korsič. Občina mu je naredila dva slavoloka z napisoma: „Novomašnik pod pozdravljen!“ — in „Neomahljivo bojuje za vero, dom, cesarja“. Vas je bila okrašena z narodnimi trobojnicami.

Dal Bog novomašnikoma obilo sreče v posvetenem stanu!

Premembra posesti. — Profesor dr. Franc Kos v Gorici in njegova gospa so proga sta kupila te dni za 18.000 gl. hišo v Vrtni ulici, h. št. 7., ktero jima je prodal č. g. Franc Zoratti, Gospa Kos je tudi lastnica trinadstropne hiše tik goriškega gledišča.

— To je po dolgem času zopet prav vesela novica iz narodnega taborja. Naj bi prav mnogo Slovencev posnemalo častito zakonsko dvojico Kosovo!

V Benčah je umrla 1. t. m. po dolgi bolezni g. Karolina Culot r. Lukečič, dobro znana gospa iz odlične familijske rodbine. Po prehodu se vršil v torku zjutraj, katerega se je udeležilo mnogo domačega in tujega občinstva. N. v. m. p. !

V Ločniku vršila se je udeležljivo volitev župana, toda med staršinami vladala je toliko zmešnjava, da se do poldne niso mogli sporazuneti in sli so — brez župana k obedu. Vršiti se bo morala nova volitev.

Zlato mašo imel je v Biljani prvo nedeljo oktobra prečasiti gosp. Alojzij Fabijani, župnik stare brizke župnije Biljane. Lepo slovesnost kvarile so povodni vendar je bilo ljudstvo obilno.

„Radogoj“ — díjsko podporno društvo — užorno napreduje; člani rastejo, da je veselje. Posebno veselo je videti, kakó rastejo ustanovniki pri raznih vesolih in žalostnih prilikah. — Tudi poroka g. Mie Mahorčeve v Sežani z gospodom dr. Dragom Torem, odvetnikom v Postojni, dala je povod, da je društvo „Radogoj“ dobilo novih ustanovnikov, ki so upnali po 100 krov. To so gospodje: dr. Ivan Dečko, odvetnik v Celju; dr. Gustav Gregorin, odvetnik v Trstu; Dragotin Hribar, urednik in tiskar v Celju; dr. Fran Kos, c. kr. profesor in hišni posestnik v Gorici; Gašpar Kastelic, župan v Materiji; Rajko Mahorčič, župan v Sežani; dr. Fran Majer, odvetnik, kandidat v Celju; Jakob Mankič, veleposostnik v Trstu; dr. Drag. Tore, odvetnik v Postojni in Fran Višnikar, sodnik in dež. poslanec v Ribnici. — Bog daj mladi zakonski dvojici obilo sreče, kajti njiju pomembni poročni dan so svatje proslovili z dobrim delom iskrejega rodoljubja.

Kot ustanovnik temu prekoristnemu društvu je dalje pristopil z doneskom 100 krov č. g. Josip Furlani, znani pozrtvovalni duhovnik v Villi Vicentini na Furlanskem. Čast takemu rodoljubju!

Letina na Tolminskem je v obče dobra. Sadja je zelo veliko, a kupeci ni. To dokazuje, kakó potrebna je sadjarska zadruga, ki bi skrbela ne le za boljši in unnejsi razvitek sadjarstva, marveč tudi za razprodajo. Cesar ni mogeče posameznikom, to doseže lahko zadruga, ki bi imela v tujem svetu dosti zaupanja. — Čeplje pojdejo vse za slivovko (žganje), jabolke in hruske pa za most, katerega ljudje letos silno veliko naredijo; veliko sadja so tudi posušili, a le za domačo rabo, ker sušenje sadja za kupčijo tamkaj še ni razvito. — Deževje je ljudi jako oviral v jesenskih delih; ajda je vsa polegla.

Premovanje konj. V Tolminu se je vršilo premovanje konj dne 21. septembra. Za kobile z žrebci so dobili darila: Janez Lapajne iz Ponikve 35 gld. Andrej Kobal iz Ponikve 20 gld. Janez Kragelj iz Staregasela 15 gld. Srebrno svetinja: And. Mašera iz Kobarida in Peter Miklavčič iz Iderskega. Za 3- in 4-letne kobile: Štefan Brezavšček iz Kala 25 gld. Jožef Lipušček iz Kanalskega-Loma 20 gld. Andrej Krajnc s Svinja 15 gld. Srebrno svetinja: Franc Jeklin s Petin in Jakob Lapajne iz Ponikve. Za 1- in 2-letne žrebice: Tomaz Fortunat iz Staregasela 15 gld. Anton Gabršček s Svinja 15 gld. Jožef Pregelj iz Kanalskega-Loma 10 gld. Srebrno svetinja: Janez Lapajne iz Ponikve in Anton Ručna iz Šnasti.

V Gradiški so dobili dne

